

Treasury Jaarplan 2021

Versie 4.0

Auteur

F.G.A. van Dam

Datum

6 april 2021

C22777645/4851759

Inhoud

Voorwoord	2
1 Korte terugblik 2020	3
2 Vooruitblik	4
3 Immunisatievermogen	6
3 Investeringsagenda	10
5 Liquiditeitsprognose	12
5.1 Nadere toelichting over de liquiditeitsplanning 2020 - 2023	13

Voorwoord

Onder Treasury wordt in het Treasury Statuut verstaan: de uitvoering van alle activiteiten die zich richten op het *sturen*, *beheersen* en *bewaken* van en het *verantwoorden* over financiële posities, financiële stromen en de hieraan verbonden risico's en kosten. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar de treasury-functie, treasury beleid en het beheer.

De treasury-functie omvat alle activiteiten die zich richten op het *sturen* en *beheersen* van, het *verantwoorden* over en het *toezicht houden* op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Het treasury beleid bestaat uit de uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten, de organisatorische en administratieve kaders, de informatievoorziening en de administratieve organisatie ter uitvoering van de treasury-functie. Het beleid, en daarmee ook de grenzen van het beleid, zijn vastgelegd in het Treasury Statuut.

Het treasury beheer is de beleidsuitvoering van de treasury-functie, binnen de kaders van het Treasury Statuut. De beleidsuitvoering vindt zijn weerslag in specifieke beleidsplannen. Deze en de realisatie daarvan voor een referentieperiode komen aan de orde in de treasury-paragraaf in respectievelijk de begroting en jaarrekening.

Doel Treasury Jaarplan 2021

In dit Treasury Jaarplan worden in het kort de ontwikkelingen over 2020 toegelicht en de doelstellingen voor het komende jaar (2021) gedefinieerd, waarbij rekening is gehouden met de in het Treasury Statuut geformuleerde kaders en doelstellingen.

Het Treasury Jaarplan dient als leidraad voor het Treasury Committee in het jaar 2021. Bij planningen, zeker over een langere periode, is altijd sprake van onzekerheden. Vandaar dat beslissingen op het gebied van treasury te allen tijde worden genomen op basis van de meest actuele inzichten in de ontwikkeling van de liquiditeitsplanning op zowel korte als lange(re) termijn. Als input hebben gediend de begroting 2021, inclusief de meerjarenraming 2022-2025 en de liquiditeitsplanning 2021-2031.

Bijstellingen en verschuivingen in de ramingen van inkomsten en uitgaven, die na de opstelling van het Treasury Jaarplan bekend worden, moeten direct na de besluitvorming worden verwerkt in de planningen.

Primair onderscheiden we vanuit Treasury de volgende doelstellingen:

- I. Onze beschikbare middelen in het kader van de immunisatieportefeuille, de investeringsagenda en eventuele andere overtollige middelen moeten veilig zijn belegd, dat wil zeggen tegen de laagst mogelijke risico's;
- II. De beleggingen uit de immunisatieportefeuille moeten minimaal het doelrendement van € 122,5 miljoen structureel opleveren;

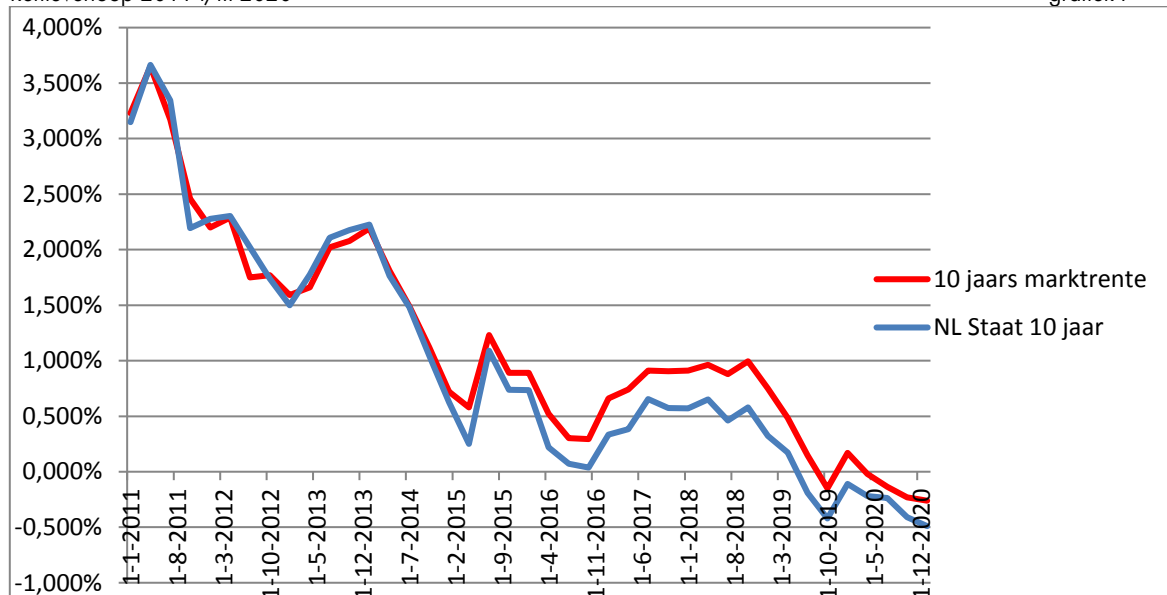
Er moeten voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn op het juiste moment ten behoeve van – onder andere – de provinciale investeringen.

1 Korte terugblik 2020

In 2020 heeft de rentedaling zich verder doorgezet, met een korte opleving in het eerste kwartaal. Eind 2020 bedroeg de 10 jaarsrente $-0,26\%$. Dit heeft voor beleggers die maar een beperkt beleggingsperspectief hebben, zoals de provincie grote gevolgen. De provincie mag volgens de wet- en regelgeving, zoals vastgelegd in de wet Fido en Schatkistbankieren, alleen middelen uitzetten bij het ministerie van Financiën. Als alternatief mag zij geld uitleenen aan decentrale overheden waar zij geen toezicht op uitoefent, dus gemeenten en waterschappen buiten Noord-Brabant. Daarnaast mag zij middelen uitzetten in het kader van de publieke taak. Hiervoor is afgesproken in de Verordening treasury dat in dat geval Provinciale Staten vooraf in de gelegenheid worden gesteld om wensen en bedenkingen in te brengen. In grafiek 1 laten we zien wat de renteontwikkeling was in de afgelopen 10 jaar t/m 2020 van de 10 jaars marktrente in relatie tot de rente van een 10 jarige Nederlandse Staatslening

Renteverloop 2011 t/m 2020

grafiek 1

De rente van leningen van de Nederlandse Staat houdt lang gelijk tred met de marktrente, maar vanaf 2015 zie je dat de Nederlandse Staat een negatieve spread heeft. Gebruikelijk was dat er bovenop de basisrente een opslag kwam voor bepaalde risico's. Voor Nederland (en ook Duitsland) werd dit deze opslag negatief. Zelfs toen de basisrente onder nul kwam in 2019, zakte de rente voor Nederlandse Staat. Als het Rijk dus geld leent ontvangen ze dus rente. Voor leningnemers is dit dus gunstig, maar voor pensioenfondsen en voor ons, zijn dit "slechte" tijden om leningen te verstrekken.

Zoals getoond is de 10 jaarsmarktrente voor het eerst negatief in 2019. In 2020 zijn er in april (na een korte opleving van de rente) drie leningen verstrekt aan decentrale overheden. Daarnaast zijn er obligaties vervroegd verkocht en is de liquiditeit verder toegenomen. Zowel in de immunisatieportefeuille als de investeringsagenda zijn er middelen beschikbaar gekomen om te herbeleggen, maar is de rente te laag om uit te lenen. We houden de middelen dus tegen 0% (minimum) aan bij de "Schatkist". Daarom zijn we al in 2019 gestart met het onderzoeken van maatregelen die het rendement op de immunisatieportefeuille kunnen verhogen.

2 Vooruitblik

Het Coronavirus overheerst wereldwijd alles. Alle maatregelen van de overheid zijn erop gericht om het aantal besmettingen te beperken en de gezondheidszorg zoveel als mogelijk te ontlasten. Veel bedrijven liggen stil of draaien op halve kracht. Hele bedrijfstakken zijn gesloten en de veel werknemers hebben deels of helemaal geen werk. Ondanks dat het vaccinatieprogramma in januari van start is gegaan is het nog steeds erg onzeker wat de prognoses zijn. Bovendien zijn de economische voorspellingen uiteenlopend. Er zijn verwachtingen dat de "grote klap" voor wat betreft de faillissementen nog moet komen. Anderen beweren dat economisch herstel al in 2021 zal optreden. Het is nog erg ongewis. Naast de middelen die vanuit de EU en het Rijk beschikbaar zijn en komen, heeft ook de provincie samen met de 12 grootste gemeenten in Brabant recent haar Corona Investeringsagenda gepresenteerd waar 5 zogenaamde samengestelde projecten de economische impact moet verminderen, maar ook moet bijdragen aan de verbetering van onze leef- en werkomgeving.

De economie is uiteindelijk in 2020 met 3,8% gekrompen en dat is net iets hoger dan in 2009 tijdens de kredietcrisis.

Eerder gaven we duidelijk aan dat de provincie geen rentevisie heeft. Dat wil zeggen dat wij niet speculeren met onze (her)beleggingen. Maar we streven wel naar een minimaal rendement. In het TJP 2020 was dit 0,5%. Omdat de rente zo ver daalde hebben we in 2020 slechts drie nieuwe leningen verstrekt aan decentrale overheden buiten Brabant. Wel zijn er obligaties verkocht en gekocht (geswitcht) en zijn er obligaties verkocht en tegen 0% bij de Schatkist geplaatst.

Vanwege de aanhoudende lage rente is de huidige raming van de inkomsten uit vermogen van structureel €122,5 miljoen per jaar op termijn niet houdbaar en realistisch. In het bestuursakkoord is daarom afgesproken dat het doelrendement stapsgewijs wordt afgebouwd naar € 92,5 miljoen in 2025. En vanaf 2030 streven we naar een doelrendement van € 62,5 miljoen per jaar.

In opbouw ziet dat er als volgt uit:

Tabel I

Jaar	Bruto rendement	Excl. vervallen Kosten ¹	Netto-rendement (excl. dividend Enexis) ²	Gem. benodigd rendement
2021	€ 122,5 miljoen	€ 106,3 miljoen	€ 83,1 miljoen	3,25%
2022	€ 122,5 miljoen	€ 106,3 miljoen	€ 90,9 miljoen	3,56%
2023	€ 115,5 miljoen	€ 99,3 miljoen	€ 83,1 miljoen	3,25%
2024	€ 105,5 miljoen	€ 89,3 miljoen	€ 72,3 miljoen	2,84%
2025 t/m 2029	€ 92,5 miljoen	€ 76,3 miljoen	€ 58,5 - € 54,6 miljoen	2,29% - 2,14%
2030	€ 62,5 miljoen	€ 46,3 miljoen	€ 23,6 miljoen	0,93%

¹ De inkomsten worden gecorrigeerd met zogenaamde "niet gemaakte rentekosten". Deze zijn al uit de begroting gehaald en daarmee is ook de doelstelling gecorrigeerd.

² Om duidelijk te maken wat daadwerkelijk aan rendement gehaald moet worden is het dividend dat wordt ontvangen van Enexis ook gecorrigeerd. Het uiteindelijk netto rendement is het rendement dat gehaald moet worden via de beleggingen en via investeringen in het kader van de publiek taak.

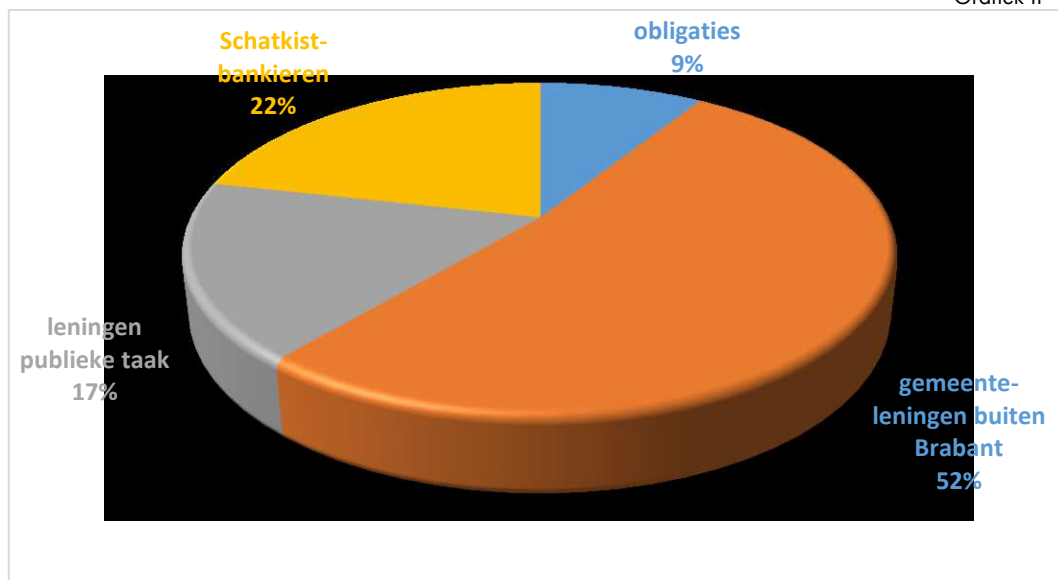
Voor 2021 is de ondergrens voor het verstrekken van leningen aan decentrale overheden 0,25%. Met dien verstande dat we maximaal € 100 miljoen beleggen als het percentage niet stijgt. 0,25% is erg laag gezien het huidige netto doelrendement van € 83,1 miljoen. Voor het behalen van het doelrendement in 2021 is een gemiddeld rendement van 3,25% over alle beleggingen nodig (ongeveer € 2,5 miljard). Het beschikbare bedrag bestaat voor € 2,342 miljard aan reserve + € 208 miljoen "overtollige" middelen die al sinds aanvang worden belegd. Dat gaat niet lukken, voor het eerst sinds het begin dat we zijn gestart met beleggen.

3 Immunisatievermogen

In 2020 is het totale immunisatievermogen gelijk gebleven op € 2.342 miljoen. Het effect van de verkoop van obligaties en de aankoop van nieuwe obligaties in combinatie met de verkoop van obligaties is verwerkt in het "egalisatiegedeelte" van de dividend- en rentereserve. Het egalisatiegedeelte bedraagt ultimo 2020 € 85,1 miljoen (ultimo 2019 was dat € 118,6 miljoen). Het buffergedeelte is in 2020 met bijna € 13 miljoen toegenomen tot € 208,3 miljoen. Dit is exclusief een storting van € 0,6 miljoen in 2021 ten laste van het jaarrekeningresultaat 2020. Hoewel het bedrag erg hoog lijkt is dit zeker niet het geval. De rendementsverwachtingen dalen aanzienlijk vanaf 2022. Daarnaast is de verwachting dat het dividend van Enexis in 2022 (over 2021) halveert ten opzichte van 2020. Als er niet was bezuinigd zou dit bedrag binnen 6 jaar zijn ingezet om tekorten in de begroting af te dekken. Zie daarvoor het verloop in grafiek IV.

De huidige beleggingen in de immunisatieportefeuille (inclusief € 208,9 miljoen aan overtollige liquide middelen die al bij aanvang in 2009 zijn belegd) zijn per 31-12-2020 als volgt verdeeld:

Grafiek II

In 2021 zal de dividenduitkering van Enexis € 7,7 miljoen lager uitvallen dan geraamd. De ramingen zijn gebaseerd op een pay out ratio van 50% van de winst. De lagere winst van Enexis in 2020 wordt veroorzaakt door hogere doorbelastingen van de landelijk netwerkbeheerder TenneT die niet doorbelast konden worden door Enexis in de tarieven. De dividenduitkering over 2020 vindt plaats in 2021. Vanaf 2022 is de verwachting dat de dividenduitkering gehalveerd wordt tot € 15,4 miljoen met vervolgens een jaarlijkse stijging van 5%.

Het verwachte rendement van de immunisatieportefeuille bedraagt in 2021 € 93,1 miljoen (2019: € 110,3 miljoen). Het werkelijke doelrendement bedraagt € 106,3 miljoen. Dat is € 122,5 miljoen minus de niet gemaakte kosten € 16,2 miljoen. Daarnaast is de opgave dat wij in 2021 € 1 miljoen aan herbeleggingsrendement verdienen. Hierdoor ontstaat een tekort van € 13,2 miljoen dat, zoals afgesproken, wordt gedekt door een onttrekking van de "buffer", de dividend- en rentereserve.

Door de gerealiseerde boekwinsten wordt er een hoger rendement gerealiseerd t.o.v. het Treasury Jaarplan 2020, waardoor er meer "buffer" is ontstaan, die vanaf 2021 zal moeten worden ingezet.

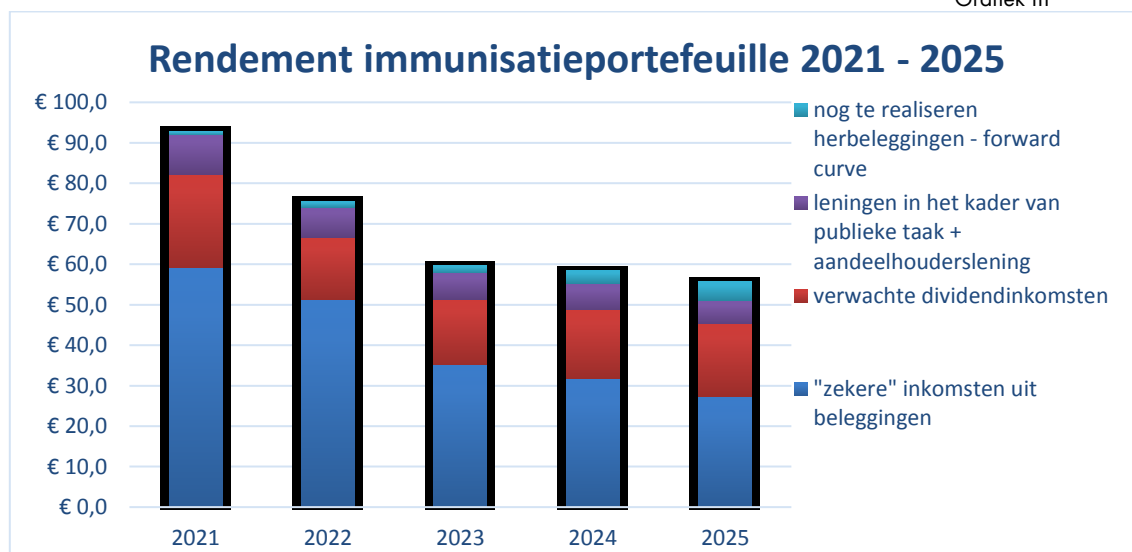
Op basis van de huidige uitzettingen en gerealiseerde vervroegde verkopen tot en met 2019, zijn de beleggingsopbrengsten 2021 tot en met 2025 als volgt:

In miljoenen €	Tabel II				
	2021	2022	2023	2024	2025
Netto Rendementen huidige obl. Portefeuille	1,9	1,9	1,9	1,7	1,5
Boekwinsten a.g.v. verkopen en switches	32,1	24,5	8,7	6,6	6,1
Rente schatkistbankieren (deposito's)	8,2	8,2	8,2	8,2	7,4
Dividenduitkeringen Enexis	23,1	15,4	16,2	17,0	17,8
Gemeenteleningen (langlopend)	17,1	16,8	16,4	16,1	15,8
Leningen i.h.k.v. de publieke taak (excl. zonnepanelen)	9,7	7,4	6,6	6,4	5,8
"zeker" rendement (incl. dividend Enexis)	92,1	74,6	58,1	55,2	51,1
Herbeleggingsrendement o.b.v. "forward curve"	1,0	1,6	1,9	3,3	4,6
Totale beleggingsopbrengsten	93,1	75,7	59,8	58,5	55,7
Budgettaire opgenomen in MJR	106,3	106,3	99,3	89,3	76,3
Geschat overschot / tekort = mutatie reserve	-13,2	-30,6	-39,5	-30,8	-20,6
Stand Dividend - en rentereserve ultimo	195,8	165,2	125,7	94,9	74,3

Zoals je kunt zien wordt vanaf 2021 gebruik gemaakt van de opgebouwde "buffer". Omdat het dividend van Enexis afneemt met € 7,7 miljoen is de mutatie van de dividend- en rentereserve veel hoger dan oorspronkelijk verwacht.

In de grafiek is de sterke daling van de rendementen goed te zien. In 2025 is de verwachting dat we nog maar € 51,1 miljoen aan "zeker" rendement halen. Op dat moment is ook duidelijk welk deel van het herbeleggingsrendement daadwerkelijk gerealiseerd wordt.

Grafiek III

Enkele jaren geleden zijn we al gestart met het zoeken naar alternatieven voor onze herbeleggingen omdat ons beleggingsperspectief maar zeer beperkt is. In 2020 heeft de herfinanciering van Enexis plaatsgevonden in twee tranches. De financiering was nodig voor de verwachte investeringen voor

uitbreiding van het netwerk en om het netwerk aan te passen aan de transitie van de opwekking van duurzame energie. Daarnaast wordt nog onderzocht of de provincie strategische landbouwgronden kan verwerven en in erfpacht uitgeven ten behoeve van het realiseren van provinciale doelen, zoals verbeteren van de kwaliteit van bodem, water en lucht.

In 2016 heeft de provincie samen met 5 andere provincies en een gemeente een lening verstrekt aan de BNG Bank die bijdraagt aan de eigen vermogenspositie van de bank. Voor de provincie Noord-Brabant een bedrag van € 100 miljoen. De BNG zou deze lening in mei 2021 kunnen aflossen, maar heeft besloten dat niet te doen. Over een jaar kan de Bank wederom de afweging maken om deze lening wel of niet af te lossen. Voor de provincie is dit besluit een meevaller omdat de rente op deze lening aanmerkelijk hoger is dan voor uitzettingen die nu gedaan kunnen worden, namelijk ongeveer 3%.

Aan het besluit van PS om € 100 miljoen beschikbaar te stellen voor het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed via "Bewust Investeren" is nog geen uitvoering gegeven, omdat er nog geen gemeente in onze provincie zijn die hieraan deelnemen. In dit kader wordt wel overwogen om als provincie te investeren in het "samengestelde project 5" van de Corona investeringsagenda waar de provincie samen met de 12 grootste gemeenten aan heeft gewerkt.

In 2020 is gestart met het proces van de wijziging van de Verordening treasury in combinatie met het aanpassen van de processen. De uiteindelijke besluitvorming in PS vindt voor het zomerreces van 2021 plaats. De planning is als volgt:

26 januari 2021:	GS oriënterende bespreking
2 februari 2021:	GS stellen Statenmededeling vast t.b.v. Themanbijeenkomst PS met uitgangspunten voor een nieuwe Verordening treasury Noord-Brabant
12 februari 2021:	Werkgroep PS Sturen & Verantwoorden
26 februari 2021:	Themabijeenkomst PS informierend
12 maart 2021:	Themabijeenkomst PS besluitvormend
13 april 2021:	GS stellen Statenvoorstel vast nieuwe Verordening treasury Noord-Brabant
Voor zomerreces:	PS

We beogen de inzet van de immunisatieportefeuille verder te optimaliseren, passend bij het huidige tijdsfragment, de (maatschappelijke) opgaven in Brabant en onze provinciale rol. Dit met als doel om gelijktijdig meer inkomsten te genereren én tevens bij te dragen aan de publieke taak.

De volgende uitgangspunten ten aanzien van de optimalisatie van de inzet van de immunisatieportefeuille blijven onverminderd van kracht:

- De omvang van dit eigen vermogen 'eeuwigdurend' in stand te houden;
- Dit vermogen in te zetten om rendement te maken om de jaarlijkse begroting te voeden;
- Met dit vermogen bij te dragen aan realisatie van de publieke taak.

In 2021 zal zo snel mogelijk na de aanpassing van de Verordening treasury Noord-Brabant ook het Treasury Statuut worden aangepast. In het Treasury Statuut worden kaders en normen die in de Verordening worden gedefinieerd verder uitgewerkt en geconcretiseerd. Het Treasury Statuut wordt

vastgesteld door Gedeputeerde Staten. Tot slot zullen in 2021 binnen het bouwwerk van het treasury beleid de processen worden geactualiseerd.

3 Investeringsagenda

Voor de totale investeringsagenda is ultimo 2020 € 1 miljard beschikbaar. Het overtollige deel dat is opgebouwd tot en met 2020 van € 5,6 miljoen is in 2020 aan de dividend- en rentereserve worden toegevoegd. Over de jaren 2021 t/m 2026 wordt in totaal € 0,8 miljoen aan rente uitgekeerd over de beleggingen. Deze zijn al verwerkt in het rendement van de immunisatieportefeuille.

In onderstaande tabel geven wij een overzicht zoals in de jaarrekening 2020 is opgenomen

In miljoenen €

Tabel III

Investeringsvoorstel (bedragen x € 1 mln)	Oorspr. bedrag	Max. Beschik- baar	Realisatie t/m 2020	Raming 2021 e.v.+ gealloceerd	Nog niet gealloceerd
Energietransitie ¹⁾	€ 71,20	€ 59,20	€ 47,61	€ 10,98	€ 0,61
Landschappen van allure ²⁾	€ 56,15	€ 53,90	€ 51,68	€ 2,22	€ 0,00
Brabant C / BCH (incl. correctie afwikkelingsverschil aangepast in 2019)	€ 50,00	€ 35,00	€ 27,24	€ 7,76	€ 0,00
Sportplan 2016	€ 40,00	€ 38,40	€ 38,40		€ 0,00
Grote erfgoedcomplexen	€ 61,50	€ 39,00	€ 32,42	€ 6,58	€ 0,00
Apparaatskosten 1 ^e tranche	-	€ 7,44	€ 7,44	€ 0,00	€ 0,00
Totaal 1^e tranche	€ 278,85	€ 232,94	€ 204,79	€ 27,54	€ 0,61
Groen Ontwikkelfonds Brabant ⁴⁾	€ 240,00	€ 235,00	€ 130,69	€ 104,31	€ 0,00
Innovatiefonds Brabant ³⁾	€ 125,00	€ 125,00	-/-€ 17,07	€ 142,07	€ 0,00
Energiefonds Brabant ³⁾	€ 60,00	€ 60,00	-	€ 60,00	€ 0,00
Breedbandfonds Brabant/agenda digitalisering ⁷⁾	€ 50,00	€ 9,00	€ 1,26	€ 2,74	€ 5,00
Economische structuurversterking ⁷⁾		€ 25,00	€ 25,00	-	€ 0,00
Energietransitie ⁷⁾ en ⁸⁾		€ 8,00	€ 0,22	€ 7,78	€ 0,00
Vrije Tijd ⁷⁾		€ 8,00			€ 8,00
Apparaatskosten 2 ^e tranche	€ 19,00	€ 4,00	€ 1,42	€ 2,58	€ 0,00
Totaal 2^e tranche	€ 494,00	€ 474,00	€ 141,52	€ 319,48	€ 13,00
Transitie agrofood	€ 15,00	€ 14,40	€ 11,36	€ 3,04	€ 0,00
Energietransitie ⁵⁾	€ 20,00	€ 19,20	€ 14,37	€ 4,83	€ 0,00
Energieneutrale woningen	€ 8,00	€ 7,70	€ 7,41	-	€ 0,29
Ecologische structuurversterking	€ 50,00	€ 48,00	€ 31,00	€ 17,00	€ 0,00
Deltaprogramma	€ 30,00	€ 28,80	€ 28,80	-	€ 0,00
Economische structuurversterking ⁶⁾	€ 150,00	€ 144,00	€ 109,22	€ 26,17	€ 8,61
Cultuur en leefbaarheid	€ 20,00	€ 19,20	€ 15,99	€ 3,21	€ 0,00
Apparaatskosten 3 ^e tranche	-	€ 11,70	€ 11,70	-	€ 0,00
Totaal 3^e tranche	€ 293,00	€ 293,00	€ 229,85	€ 54,25	€ 8,90

1) Exclusief Clean Tech fonds, deze is in 2013 betaald uit de algemene middelen. Restant € 10 miljoen is gealloceerd voor afdekking lening aan

Biobasedfonds bij de BOM.

2) Nog in te vullen

3) Bedragen zijn volledig gecommiteerd in de vorm van leningen aan de desbetreffende fondsen daarmee dus ook gealloceerd. De bedragen die in de realisatie en ramingen zijn opgenomen hebben betrekking op de verliesvoorziening en dekking van de fondsmanagementkosten. In geval van Innovatiefonds is er een positief beleggingsresultaat gehaald in 2015 dat in 2016 is verantwoord.

4) Het gedeelte dat nog niet is opgenomen in realisatie en raming is geïnvesteerd in grond en dus gealloceerd totdat de grond wordt verkocht of ingezet als ruilgrond.

5) het deel dat gealloceerd is heeft voor € 3,5 miljoen betrekking op de afdekking van de garantstelling in het kader van Geothermie en € 1,1 mln. Participatiefonds Windmolenpark A16 + 0,23 miljoen garantstelling Breda

6) het deel dat gealloceerd is heeft betrekking op de afdekking van de risico's m.b.t. verstrekte leningen aan (o.a.) MKB-Plusfonds, OneLogistics, HTSM, Photonica en MIT (€ 3,5 mln.) en Innovation Agrifood; regiodeal (€ 2,46 miljoen).

7) Bij het bestuursakkoord 2019-2023 is € 41 miljoen verdeeld vanuit het Breedbandfonds/ digitalisering naar 3 programma's: Economische structuurversterking, Energie en Vrije Tijd

8) Met Statenvoorstel 59/19 is besloten om € 8 miljoen van de € 16 miljoen in te zetten voor het uitvoeringsprogramma Energie 2020-2023

Niet alle bestedingen zijn ook daadwerkelijk uitgegeven, maar deze zijn wel allemaal juridisch verplicht. Aan de fondsen zijn wel al bedragen verstrekt als voorschot op de lening. Deze zijn nominaal revolverend, dat wil zeggen dat ze aan het einde van de looptijd (2037) terugbetaald moeten worden.

Tot en met 2020 is dit als volgt:

In €		Tabel IV	
Onderwerp	Verstrekt in 2020	Verstrekt t/m 2020	Maximaal te verstrekken
Innovatiefonds Brabant	16.500.000	59.500.000	125.000.000
Energiefonds Brabant	5.500.000	33.500.000	60.000.000
Fiberbuiten/Kempenglas	- /- 113.272	3.112.188	n.v.t.
TOTAAL	21.886.728	96.112.188	185.000.000

Naast deze leningen, is er voor € 27,5 miljoen aan leningen en garantstellingen verstrekt, waarvan we een revolverendheid van 70% verwachten en dat is ongeveer € 18,9 miljoen.

Inmiddels is er nog maar een beperkt deel van de totale portefeuille belegd in obligaties. Per ultimo 2020 is dat € 69,1 miljoen. In 2020 is voor een bedrag van € 31,6 miljoen vervroegd obligaties verkocht.

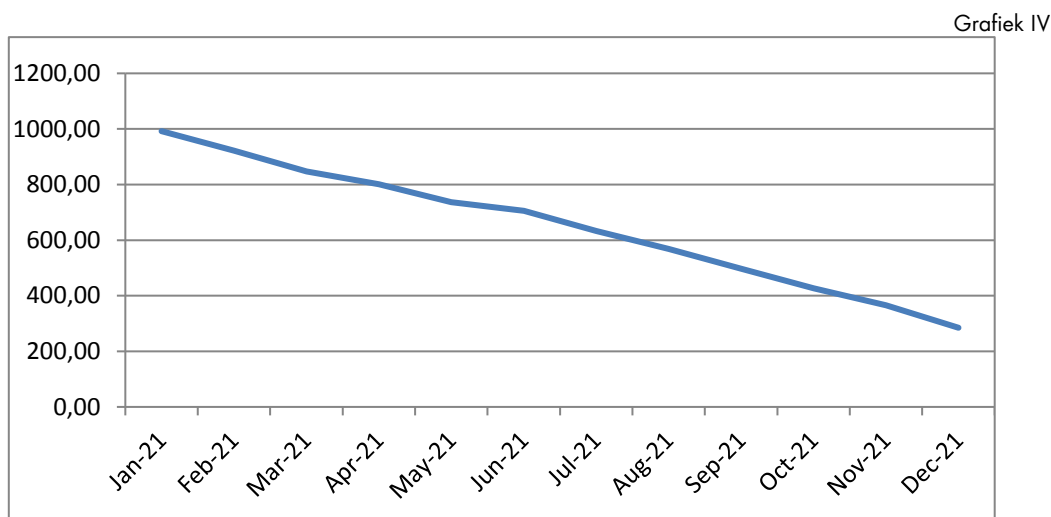
5 Liquiditeitsprognose

De volgende activiteiten worden uitgevoerd om tot betere planning te komen:

1. Rekening houden met de ambities in de begroting en meerjarenraming;
2. Minimaal 3 keer per jaar de liquiditeitsprognose evalueren en bijstellen;
3. Actiever anticiperen op gerealiseerde afwijkingen door eerder te herbeleggen.

Voor 2021 is de verwachting dat het liquiditeitssaldo zal dalen met bijna € 900 miljoen (zie grafiek V). Dit is gebaseerd op 85% van de begroting en 30% van de uitstaande verplichtingen, in totaal € 550 miljoen (2020: €540 miljoen) in 2020. Hierbij is dan nog geen rekening gehouden met de "overhevelingen uit 2020". Belangrijke kanttekening is dat er in 2021 € 341 miljoen (2020 € 415 miljoen) aan investeringen (via SIF, BDU of andere Rijksmiddelen) in de planning is opgenomen die mogelijk deels later worden uitgegeven dan gepland. Voor deze grote uitgaven zullen wij goed de vinger aan de pols houden. In 2021 gaan we uit van een herbelegging van ongeveer € 100 miljoen in leningen aan decentrale overheden en € 268 miljoen ten behoeve van de publieke taak. Deze laatste investering is ambitieus en zou ook pas in 2022 plaats kunnen vinden. De herbelegging en investeringen in de publieke taak zijn gespreid over het jaar, zodat ingespeeld kan worden op onvoorziene ontwikkelingen en is met name afhankelijk van de absolute rentestand. Uit de trendanalyse is namelijk gebleken dat er ieder jaar een onvoorziene gebeurtenis plaats heeft. Voor 2020 en 2021 is dat inmiddels de Coronacrisis.

Het verwachte verloop in 2021 van het liquiditeitssaldo is als volgt:

Wij kiezen één scenario, waarop gemonitord wordt. Het is zeer lastig om te monitoren als er meerdere scenario's zijn. Het beginsaldo per 2021 bedraagt € 1.064 miljoen. Dit saldo is verplicht ondergebracht bij de schatkist. Hierin is € 88 miljoen (2020: € 70 miljoen) van derden, namelijk Stimulus, BOM Holding, het Nazorgfonds, Brabant C en het Groen Ontwikkelfonds. De wettelijke afspraken over de rente bij het schatkistbankieren is minimaal 0%. Terwijl banken bij zakelijke partijen negatieve rente in rekening brengen op tegoeden die worden aangehouden. Decentrale overheden kunnen desgewenst leningen met een looptijd tot 10 jaar dan ook tegen negatieve rente verkrijgen bij BNG Bank. Als provincie is het dus niet aantrekkelijk om leningen te verstrekken als

alternatief voor ons tegood bij de Schatkist. Wel mogelijk is het om leningen vanaf 20 jaar te verstrekken.

5.1 Nadere toelichting over de liquiditeitsplanning 2021 – 2025

De kasstromen zijn opgedeeld in drie soorten, namelijk:

Een *operationele*-, een *investering*- en *financieringskasstroom*.

In onderstaande tabellen wordt in totaliteit en gespecificeerd per kasstroom de verwachting voor de periode 2021 t/m 2025 aangegeven. Een verdere doorkijk is met het ontbreken van een langere meerjarenraming nog minder realistisch.

In € miljoenen

Tabel V

	2021	2022	2023	2024	2025
Kaspositie primo	1.064	166	23	-0	128
Operationele kasstroom	-71	48	111	147	181
Investeringskasstroom	-442	-245	-192	-99	-24
Financieringskasstroom	-385	54	59	80	72
Mutatie	-898	-143	-23	128	229
Kaspositie ultimo	166	23	-0	128	356

De kasposities zullen naar verwachting niet negatief worden. Mocht dat onverhoopt tocht gebeuren dan hebben wij twee mogelijkheden om dit te voorkomen:

- Aantrekken van kasgeldleningen. Dit zijn leningen met een looptijd van maximaal 12 maanden. Volgens de wet Fido zijn deze gemaximeerd op 7% van de jaarlijkse begroting. Voor 2021 (zie paragraaf Treasury van de begroting) is dat maximaal € 78,2 miljoen en/of;
- Het uitstellen van herbeleggingen. Zie tabel VIII. De komende 5 jaar kan € 1,16 miljard herbelegd worden.

Voor beide scenario's geldt dat we ze pas gaan bekijken als de verwachting is dat ze zich daadwerkelijk gaan voordoen.

De operationele kasstromen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

In € miljoenen

Tabel VI

operationele kasstroom 2021 - 2025	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Provinciale heffingen	5	5	5	5	5	23
Grondwaterheffing	4	4	4	4	4	19
Motorrijtuigen belasting	267	271	275	279	279	1.373
Dividend Enexis	23	15	16	17	18	89
Dividend Overig	0	0	0	0	0	0
Provinciefonds algemeen	268	268	271	274	277	1.358
Decentralisatie-uitkeringen	4	3				7
Overige inkomsten	34	33	32	31	31	160
<i>Totaal inkomend</i>	605	600	603	610	614	3.031
Uitgaven Exploitatie + kostenverdeling	-676	-552	-492	-463	-433	-2.615
<i>Totaal uitgaand</i>	-676	-552	-492	-463	-433	-2.615
Saldo operationele kasstroom	-71	48	111	147	181	416

De geplande uitgaven in 2021 van € 676 miljoen liggen in lijn met de realisatie van 2020 (€ 695 miljoen). Met dien verstande dat de verschuivingen van 2020 als gevolg van de jaarrekening naar volgende jaren nog niet is verwerkt.

De investeringskasstroom geeft de komende jaren het volgende beeld:

In € miljoenen

Tabel VII

Investeringskasstroom 2021- 2025	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Cluster Infra (reguliere investeringen)	-72	-79	-57	-43	-26	-278
Uitgaven Infrafonds + N69	-149	-150	-143	-56	0	-498
Cluster Bedrijfsvoering	-1	-1	-3	-1	-1	-7
Natuur (PAS / GOB)	-78	-40	13	-6	-6	-117
Ruimte voor Ruimte	5	6	6	7	6	31
Natuur en waterdoelen, zoals stuwdoelen N2000	-18	-1	-9	-1	-1	-28
PHS	-119					-119
Ontwikkelbedrijf	4	28	1	1	3	37
Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat	-10	-6	0			-15
Overige	-5	-3				-8
Totaal	-442	-245	-192	-99	-24	-1.003

Investeringskasstroom 2021- 2025	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Cluster Infra (reguliere investeringen)	-72	-79	-57	-43	-26	-278
Uitgaven Infrafonds + N69	-149	-150	-143	-56	0	-498
Cluster Bedrijfsvoering	-1	-1	-3	-1	-1	-7
Natuur (PAS / GOB)	-78	-40	13	-6	-6	-117
Ruimte voor Ruimte	5	6	6	7	6	31
Natuur en waterdoelen, zoals stuwdoelen N2000	-18	-1	-9	-1	-1	-28

PHS			-20	-20	-20	-60
Ontwikkelbedrijf	4	28	1	1	3	37
Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat	-10	-6	0			-15
Overige	-5	-3				-8
Totaal	-323	-245	-212	-119	-44	-943

Inmiddels is afgesproken dat de provinciale bijdrage aan de PHS zal worden betaald gedurende de jaren 2023 t/m 2029. De verkoop van de gronden voor het Logistiek Park Moerdijk heeft al in 2019 plaatsgevonden. Na de uitspraak van de Raad van State heeft de definitieve afwikkeling en betaling in 2020 plaats gehad.

De financieringskasstroom is een belangrijke kasstroom, waar verstrekte leningen, aflossingen en renteontvangsten samenkomen. Voor de komende jaren zijn de volgende bedragen geraamd die ontvangen per saldo binnenkomen:

In € miljoenen

Tabel VIII

Financieringskasstroom 2021 - 2025	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Rente obligaties (excl. herbeleggingsrente)	2	2	2	2	2	11
Rente leningen aan Decentrale overheden	17	17	17	16	15	82
Rente schatkistbankieren	8	8	8	8	6	39
Rente leningen u/g en publieke taak	12	9	7	7	6	41
Vrijval obligaties en leningen aan DCO's	21	51	31	214	170	487
Aflossing leningen u/g en publieke taak	7	161	9	12	53	242
Aflossing deposito's	0	0	0	100	25	125
BTW Compensatiefonds	47	30	30	30	30	167
Herbeleggingsrente	1	5	6	8	10	29
Leningen u/g	-7	-3	-1	-2		-13
Leningen aan Fondsen (2e tranche)	-38	-25	-20	0	0	-83
Herbeleggingen immunisatieportefeuille	-368	-201	-31	-314	-245	-1.160
Stimulus, BOM Holding en Narzorgfonds	-88					-88
Totaal	-385	54	59	80	72	-120

Algemeen:

Over al deze verwachtingen en planningen zal in 2021 op kwartaalbasis gerapporteerd worden aan het Treasury Committee. Daarvoor zijn wij afhankelijk van informatie van de programmamanagers en projectleiders.

6 Samenvatting en acties

Op basis van het Treasury jaarplan zijn in 2021 de volgende acties voorzien:

1. Aan PS wordt voor het zomerreces een Statenvoorstel voorgelegd met een nieuwe Verordening treasury Noord-Brabant.
Resultaat: Vastgestelde Verordening treasury 2021 Noord-Brabant
2. Nadat de Verordening treasury door PS is vastgesteld, zal een nieuw Treasury Statuut aan GS worden voorgelegd, uiterlijk kort na het zomerreces. Een belangrijk onderdeel van het Treasury Statuut zal de methodiek zijn die wordt gehanteerd voor het bepalen van de risico's die samenhangen met de investeringen in de publieke taak;
Resultaat: Vastgesteld Treasury Statuut 2021 inclusief methodiek voor risicobepaling
3. Ten behoeve van de investeringen voor de publieke taak die gefinancierd worden uit de immunisatieportefeuille zal voor het zomerreces een procesbeschrijving zijn opgesteld en vastgesteld door GS;
Resultaat: Vastgestelde procesbeschrijvingen voor investeringen vanuit de immunisatieportefeuille
4. Samen met onze vermogensbeheerder en treasury-adviseur zullen wij de mogelijkheden verkennen en actief de markt benaderen voor het verstrekken van leningen aan decentrale overheden waar de provincie geen toezicht op houdt en leningen met een maatschappelijk rendement (publieke taak, Vermogen voor Brabant). Deze zijn onder andere, maar niet uitsluitend gericht op verduurzaming, mobiliteit, versterking van de economie, ruimtelijke oplossingen (nieuwe woonvormen, gebiedsontwikkeling) en circulariteit;
5. Actief monitoren van de liquiditeitsplanning in relatie tot de realisatie en bijstellen o.b.v. nieuwe inzichten. Hiervoor op kwartaalbasis een rapportage aan het beleidsoverleg Financiën en Treasury Committee voorleggen;
6. In 2021 zullen we – indien noodzakelijk – en op verzoek – voor deelnemingen en samenwerkingspartners “overtollige” middelen aanhouden bij de Schatkist om op deze wijze negatieve rente bij deze partijen te voorkomen;
7. Aanschaf van een softwarepakket voor het bepalen van de risico's van de leningen die wij verstrekt hebben in het kader van onze beleidsprogramma's (zie in de jaarrekening “Overige geldleningen”
Resultaat: een werkend systeem voor het beheer van onze verstrekte geldleningen;
8. Verdere verbetering van de leningenmodule in de administratie mede in relatie tot de verbetering van SAP HANA;